

دفاع بیولوژیک در برابر ویروس کرونا با رویکرد بر قوانین حقوقی و جزایی ایران و اسناد بین‌المللی

رحمان هدایتی چنانی

کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان

چکیده

هدف از حملات بیولوژیک، از هم پاشاندن فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی، شکست اقتدار حکومت‌ها و ایجاد اختلال در پاسخ‌های نظامی آن‌ها است. گسترش فعالیت‌های تروریستی (من جمله بیوتروریسم) و نگرانی از بابت حمایت‌های منطقه‌ای از سلاح‌های بیولوژیک، منجر به تلاش‌هایی در زمینه دفاع بیولوژیک و آمادگی در برابر حملات بیولوژیک شده است. در کشور ایران و در عصر قاجار، وجود بیماری‌های همه‌گیر مانند طاعون و وبا و شیوع آن‌ها به واسطه عدم کنترل به‌موقع به‌وسیله تدابیری از جمله قرنطینه موجب کمبود جمعیت و خالی بودن بخش اعظم کشور و عقب‌ماندگی ایران عصر قاجار از دولت‌های اروپایی گردیده است. در شرایطی که بیماری همه‌گیر کرونا به طرز بی‌سابقه‌ای در جهان گسترش یافته و کشورها برای مقابله با گسترش هرچه بیشتر این ویروس اقدامات فوق‌العاده‌ای اتخاذ نمودند، حقوقدانان سرگرم بحث پیرامون چگونگی اجرای تعهدات قراردادی بوده، که ادامه این روند و آثار حقوقی آن زمینه‌ساز نگرانی بسیاری در اقشار مردم شده است. لذا در این مقاله با بهره‌گیری از روش تحلیلی-توصیفی، در خصوص مبارزه با ویروس کرونا به بررسی دیدگاه‌های حقوقی و جزایی در قوانین ایران و اسناد بین‌المللی پرداخته و هدف آن افزایش آگاهی‌های حقوقی مردم برای پیشگیری از وقوع جرائم و سوءاستفاده‌های احتمالی در فضای کنونی ناشی از بیماری کرونا بوده و تأثیر فورس ماژور و هاردشیب در شرایط بیماری مذکور در بسیاری از قراردادها مورد بررسی قرار گرفته است. لذا بیماری کرونا فرصتی مناسب برای نمایندگان مجلس جهت وضع قوانین جدید است. مع‌الوصف آنچه می‌توان اجمالاً نتیجه گرفت فی‌الواقع این مقوله است که اگر حوزه تقنین و قضایی توجه به تبعات و مخاطرات کرونا همچنان بر پایه سیاست معمول عمل نماید و در زمان بحران کرونا در پی همراهی و تغییرات نباشد، مشکلات حقوقی در کشور در ابعاد دیگری خواهد گرفت و مشکلی بزرگ بر مشکلات دستگاه قضایی افزوده خواهد شد. تدوین دستورالعمل جامع حقوقی و جزایی با تاسی از قوانین مصوب قبلی در قبال مبارزه با بیماری کرونا توسط قوه قضاییه که موجب افزایش آگاهی‌های عمومی و سهولت کنکاش در انبوهی از قوانین برای عامه مردم و حقوقدانان بوده، برای جلوگیری از تفسیر قانون و صدور آرای متفاوت در مراجع قضایی ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: سلاح بیولوژیک، قوانین بهداشتی، ویروس کرونا، اختکار، بیوتروریسم، قرنطینه، فورس ماژور فرار از زندان

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۶، شماره ۱، بهار ۱۳۹۹، صفحات ۱-۲۲